
Przedstawiony niżej tekst roboczy przyszłego foto-albumu o pracy salezjanów w Dębnie 1946 – 2016 jest także zaproszeniem do współpracy w celu jego uzupełniania lub korekty. Nadmiary otrzymanych drogą internetową informacji (faktografia – fotografie [z nadającą się dla celów drukarskich rozdzielczością]) posłużą następnym opracowaniom historycznym, kronikarskim, publicystycznym ... www.debno.salezjanie.pl.

SALEZJANIE W DĘBNIE 1946 - 2016

Redakcja tekstu *ks. Zenon Kapłon* (www.zkaplon@salezjanie.pl).

Redakcja graficzna *Leszek Włodkowski – Moszej* (www.LMSTUDIO@WP.PL).

Konsultacja historyczna: *ks. dr hab. Jan Pietrzykowski SDB*, Warszawa.

I. SYTUACJA KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO PRZED PRZYBYCIEM SALEZJANÓW DO DĘBNA

Kościół, przy którym pracują salezjanie od roku 1946 wzniesiono w latach 1852 – 1857 na miejscu zbudowanej w trzynastym wieku świątyni zburzonej całkowicie w roku 1845. Trzynastowieczna świątynia miała swą najprawdopodobniej drewnianą poprzedniczkę, która była miejscem chrześcijańskiego kultu dla niewielkiej śródleśnej słowiańskiej osady.

Wzrost uprzemysłowienia, dogodna komunikacja drogowa i kolejowa to tylko niektóre z wielu przyczyn, które złożyły się na to, że na przełomie wieków XIX i XX na tych terenach przybywało katolików. Gdy z pobliskiego Kostrzyna do Dębna z posługą duszpasterską zaczął dojeżdżać – wówczas neoprezbiter – ks.

Hubert Młócek powstała inicjatywa budowy katolickiego kościoła. Po wybudowaniu w roku 1932 kościoła, dokonano podziału parafii kostrzyńskiej a wrocławski kardynał Adam Bertram w dniu 1 października 1934 roku utworzył nową parafię, w skład której wchodziło 52 miejscowości z okręgu chojeńskiego, kostrzyńskiego, gorzowskiego i myśliborskiego. Taki rozległy teren objął swą troską duszpasterską ks. Hubert, którego wśród wielu życzliwych mieszkańców w nowo utworzonej katolickiej parafii w Neudamm wspierali duchowo również rodzice wybierający się w podróż koleją ze Śląska. Jeszcze w latach pięćdziesiątych ojciec ks. Huberta przyjeżdżał do Dębna na grób swego jedyne go syna, który zmarł w dniu 12 listopada 1945 roku.

W czasie działań wojennych mający aktualnie wezwanie św. Apostołów Piotra i Pawła kościół nie doznał większych uszkodzeń ale kilkakrotnie miał pełnić funkcję domu kultury dla żołnierzy sowieckich. W lutym 1945 roku do miasta przybywali pierwsi osadnicy, którzy na spotkania liturgiczne gromadzili się w Kościele pod wezwaniem św. Antoniego Padewskiego. W dniu 7 lipca 1945 przeniosły się do Dębna władze powiatu chojeńskiego. Chociaż konferencja poczdamska zakończyła się 2 sierpnia już poprzedniego dnia miasto otrzymało nową nazwę Dąb Nowy¹. W dniu 24 grudnia tegoż roku ks. Wiktor Markiewicz dokonał poświęcenia opuszczonego przez protestantów zboru².

II. OKOLICZNOŚCI PRZYBYCIA SALEZJANÓW DO DĘBNA I POSŁUGA DUSZPASTERSKA KS. ANTONIEGO KOŁODZIEJCZAKA SDB

¹ Konferencja odbyła się w dniach 17 lipca – 2 sierpnia 1945 w Poczdamie koło Berlina. Po konferencji teherańskiej (28 listopada – 1 grudnia 1943) i konferencji jałtańskiej (4 – 11 lutego 1945) była to ostatnia z trzech konferencji tak zwanej „wielkiej trójki”.

² Stosownie do wzrastającej lawinowo liczby katolików władze miasta udzieliły ks. Markiewiczowi zezwolenie na adaptację protestanckiego zboru dla celów kultu katolickiego. Wraz z zezwoleniem ks. Markiewicz otrzymał klucze do świątyni, które polskiej administracji przekazali opuszczający miasto sowieci.

Przebywający w Rzymie (14 IV – 11 VII 1945 r.) prymas August Hlond przygotował propozycje odnowy życia kościelnego i religijnego w Polsce i 28 czerwca 1945 r. przedstawił je pisemnie mons. Domenico Tardiniemu, sekretarzowi Kongregacji do Spraw Nadzwyczajnych Kościoła. Projekty te zostały zreferowane papieżowi Piusowi XII, który 8 lipca udzielił kardynałowi Hlondowi nadzwyczajnych pełnomocnictw (*facolta specialissime*), z których mógł korzystać na całym terytorium polskim.

Odpowiadając na apel prymasa Augusta Hlonda salezjanie oddelegowali kilku księży do dyspozycji administratora apostolskiego w Gorzowie Wielkopolskim, prosząc, aby przydzielono im parafie blisko siebie. Od lutego do września 1946 roku na Pomorzu Zachodnim salezjanie objęli opieką duszpasterską placówki duszpasterskie: Banie, Dębno, Stare Czarnowo, Swobnicę, Szczecin-Gumieńce, Widuchową.

Pierwsza nazwa miasta Dąb Nowy od 1 stycznia 1946 została zmieniona na Dębno Lubuskie³. Zatem pierwszy salezjanin, ks. Kołodziejczak na początku marca dotarł do miejscowości o nazwie Dębno Lubuskie i taka nazwa miasta jest dostrzegalna na korespondencji i drukach urzędowych z tamtych miesięcy. Po przejęciu już poświęconego kościoła i parafii, ks. Antoni Kołodziejczak rozpoczął poszukiwanie niezbędnego sprzętu liturgicznego i zajął się spontaniczną organizacją życia katolickiej parafii.

Od dnia 7 maja 1946 nazwa miasta została zmieniona na Dębno. Natomiast nazwa Dębno Lubuskie utrzymała się jako nazwa stacji PKP, i w zależności od tego jakim adresem dysponuje nadawca, sporadycznie pojawia się w korespondencji.

Dębno było siedzibą powiatu do 31 maja 1975 roku. Ludność miasta, która w roku 1948 nie przekraczała 4 tysięcy, w 1997 roku liczyła 14,5 tysiąca. Przynale-

³ *Wielka Encyklopedia Powszechna PWN*, Warszawa 1964, t. 3, str. 29 .

żące wcześniej do województwa szczecińskiego, od 1 czerwca 1975 roku do 31 grudnia 1998 Dębno przejściowo wchodziło w skład utworzonego wtedy między innymi województwa gorzowskiego, ażeby następnie znaleźć się w nowo utworzonym województwie zachodniopomorskim.

Tak, bardzo ogólnie scharakteryzowane różnorakie realia stanowią treść życia mieszkańców i jednocześnie współtworzą warunki dla katolickiej posługi duszpasterskiej w Dębnie.

III. KSIEŻA PEŁNIĄCY OBOWIĄZKI PROBOSZCZÓW I DYREKTORÓW DOMU ZAKONNEGO

Po odwołaniu ks. Antoniego Kołodziejczaka do Łodzi, przybył tu na czas dłuższy pełniący obowiązki proboszcza ks. Stefan Blezień (1946-1952). Po przyjeździe do Dębna ks. Michał Smętek pomagał w posłudze duszpasterskiej ks proboszczowi do roku 1948, w którym to roku ks. Michał sam został proboszczem nowo utworzonej parafii w Sarbinowie. Odtąd, w rocznych lub kilkuletnich odstępach czasowych, salezjanie zostawali duszpasterzami tworzonych wokół Dębna nowych parafii. Wyjątkiem były Cychry, gdzie w roku 1957 został skierowany młody i energiczny wówczas kapłan diecezji gorzowskiej – ks. Otton Okulicz Kozaryn.

1. Ks. mgr Antoni KOŁODZIEJCZAK SDB (1946, marzec - sierpień).†
2. Ks. Stefan BLEZIEŃ SDB (1946 – 1952).†
3. Ks. Franciszek KRAJEWSKI SDB (1952 – 1959).†
4. Ks. Edward BAŃDO SDB (1959 – 1968).†
5. Ks. mgr Kazimierz CICHECKI SDB (1968 – 1974).†
6. Ks. mgr Zbigniew MROCZKOWSKI SDB (1974 – 1980).†

7. Ks. mgr Stanisław SADOWSKI SDB (1980 – 1986).
8. Ks. Witold Stanisław CITKO SDB (1986 – 1995).†
9. Ks. mgr Jan JERMAK Jan SDB (1995 – 2001).
10. Ks. mgr Witold DRZYZGIEWICZ SDB (2001 – 2004).
11. Ks. mgr Tomasz MOTYKA SDB⁴ (2004 – 2010).
12. Ks. mgr Andrzej PRZYBYŁA SDB⁵ (2004 – 2010).†
13. Ks. Jacek JASZEWSKI SDB (2010 – 2016).

IV. KSIEŻA I KOADIUTORZY SALEZJANIE

14. Ks. Michał SMĘTEK SDB (1946 – 1948).†
15. Ks. Jan ROMANOWICZ SDB (1947 – 1949).†
16. Ks. Franciszek KRAJEWSKI SDB (1948 – 1949).†
17. Ks. Jan STANEK SDB (1949).†
18. Ks. Henryk IGNACZEWSKI SDB (1949 – 1950).†
19. Ks. mgr Feliks ŻOŁNOWSKI SDB (1949 – 1951).†
20. Ks. Czesław MADEJ SDB (1950 – 1951).†
21. Ko. Bogusław BRZOSKO SDB (1950 – 1951).†
22. Ks. Władysław MALEJCZYK SDB (1951 – 1952).†
23. Ks. Wawrzyniec MNICH (1951 – 1952).†
24. Ko. Jan RÓŻYCKI (1952 – 1953).†
25. Ks. Teodor CICHOS (1952 – 1954).†
26. Ks. Mikołaj PŁOSKI SDB (1955 – 1958).†
27. Ko. Jan ŚLEPOWROŃSKI (1956 – 1957).†
28. Ks. mgr Jan BARTECKI SDB (1956 – 1958; 1962 – 1966).†

⁴ Dyrektor Domu Zakonnego.

⁵ Proboszcz.

29. Ks. Józef SIANKO SDB (1958 – 1959).
30. Ks. Ignacy CZARNOTA SDB (1958 – 1968).†
31. Ko. Zygmunt ŁABANOWSKI SDB (1959 – 1960).†
32. Ks. Wojciech KRZYŻANOWSKI SDB (1959 – 1960).†
33. Ks. Emanuel SŁODCZYK (1959 – 1962).†
34. Ks. Ryszard PTASIŃSKI SDB (1959 – 1965).
35. Ko. Franciszek MOŻEJKO SDB (1960 – 1966; 1967 – 1975).†
36. Ks. Władysław SŁOWAKIEWICZ SDB (1960 – 1962).
37. Ks. Józef DUCHATKIEWICZ SDB (1960 – 1993).†
38. Ks. Jerzy RYDZEWSKI SDB (1962 – 1964).
39. Ks. Stanisław Witold CITKO SDB (1965 – 1970).†
40. Ks. mgr Wacław ŚWIERZBIOŁEK SDB (1966 – 1967).
41. Ks. Stanisław SNARSKI SDB (1966 – 1969).†
42. Ks. Telesfor KRAJEWSKI SDB (1966 – 1968).†
43. Ks. Marian JUTKIEWICZ SDB (1967 – 1972).†
44. Ks. Stefan KIELIŃSKI SDB (1968 – 1972).
45. Ko. Sylwester WALLA SDB (1968 – 1983).†
46. Ks. Zbigniew Józef SKOCZYŁAS SDB (1969 – 1971).
47. Ks. mgr Andrzej SŁOWIK SDB (1970 – 1973; 1980 – 1982).
48. Ks. Henryk KORZENIOWSKI (1972 – 1973).
49. Ks. Tadeusz WOCH Tadeusz (1972 – 1974).†
50. Ks. Kazimierz OŁĘDZKI SDB (1973 – 1977).
51. Ks. Tadeusz PIASKOWSKI SDB (1973 – 1979).
52. Ks. Kazimierz JARDZIOCH SDB (1974 – 1977).†
53. Ks. Michał WAŁEK SDB (1975 – 1977).†
54. Ks. Stanisław ŁUGOWSKI SDB (1977 – 1978).
55. Ks. Stanisław JANKOWIAK SDB (1977 – 1980).

56. Ks. mgr Kazimierz LEWANDOWSKI SDB (1978 – 1983).†
57. Ks. Leon GROCHALSKI SDB (1979 – 1981).†
58. Ks. mgr Kazimierz DRYNIKOWSKI SDB (1979 – 1983).
59. Ks. dr Zenon KAPŁON SDB (1981 – 1986; 1999 –).
60. Ks. Jan GRANATOWSKI SDB (1982 – 1986).†
61. Ks. mgr Wiesław DĄBROWSKI SDB (1983 – 1985).
62. Ks. mgr Lesław GŁUCHOWSKI SDB (1983 – 1986).†
63. Ks. mgr Antoni WALDER SDB (1986 – 2010).†
64. Ks. Stanisław SMUNIEWSKI SDB (1986 – 1988).
65. Ks. mgr Janusz SIKORA SDB (1986 – 1988).
66. Ks. mgr Stanisław SADOWSKI SDB (1986 – 1987; 1993 – 1995).
67. Ks. dr Józef WILK SDB (1987 – 1992).†
68. Ks. Julian ZAWADZKI SDB (1987 – 1995).†
69. Ks. Józef BALAWANDER SDB (1988 – 1991; 2002 – 2005).
70. Ks. mgr Andrzej MARCHEWKA SDB (1988 – 1993).
71. Ks. Franciszek WARNIEWSKI SDB (1991 – 1997).
72. Ks. mgr Witold DRZYZGIEWICZ SDB (1993 – 1996; 1997 – 2001).
73. Ks. mgr Franciszek SŁOMA SDB (1995 – 2003).†
74. Ks. Waldemar GRZELEC SDB (1995 – 1998).
75. Ks. mgr Waldemar DYLEWSKI SDB (1996 – 1997).
76. Ks. mgr Andrzej PRZYBYŁA (1997 – 2004).
77. Ks. mgr Marian KOWALSKI SDB (1997 – 1998).
78. Ks. mgr Zbigniew CONDER SDB (1999 – 2002).
79. Ks. Piotr KRZYWDA SDB (2001 – 2003).
80. Ko. Dariusz OZIERO (2001 – 2005).
81. Ks. mgr Artur KUCHARSKI SDB (2002 – 2004).
82. Ks. mgr Mieczysław TELEMAN SDB (2002 – 2004).†

83. Ks. mgr Konrad HERC SDB (2003 – 2010).
84. Ks. mgr Sebastian PŁOŃSKI SDB (2005 – 2006).
85. Ks. Jacek JASZEWSKI SDB (2006 – 2016).
86. Ks. mgr Henryk ŁĄCKI SDB (2007 –).
87. Ks. mgr Krzysztof KOBIELA SDB (2009 –).
88. Ks. mgr Jerzy CZAJA SDB (2010 – 2011).
89. Ks. Bolesław WOŹNY SDB (2010 –).
90. Ks. mgr Jan OLEKSIUK SDB (2010 – 2011).
91. Ks. mgr Józef PALIWODA SDB (2011 –).
92. Ks. mgr Paweł STEFAŃSKI SDB (2011 – 2015).
93. Ks. mgr Daniel NOWOCIEŃ SDB (2013 –).

V. KLERYCY ODBYWAJĄCY PRAKTYKĘ DUSZPASTERSKĄ – ASYSTENCI

1. Kl. Józef DUSZYŃSKI SDB (1951 – 1952).†
2. Kl. Zdzisław SERWA SDB (1951 – 1952).
3. Kl. Bernard DUSZYŃSKI SDB (1952 – 1953).
4. Kl. Jerzy RADOMSKI SDB (1952 – 1953).
5. Kl. Józef SIANKO SDB (1953 – 1954).
6. Kl. Jan SPOSÓB SDB (1953 – 1955).
7. Kl. Henryk ŁASK SDB (1954 – 1955).†
8. Kl. Kazimierz HAUPT SDB (1954 – 1955).
9. Kl. Edward KOŁEK SDB (1955 – 1956).†
10. Kl. Franciszek WARNIEWSKI SDB (1956 – 1957).
11. Kl. Józef OTTON SDB (1957 – 1958).

12. Kl. Antoni RAFAŁKO SDB (1958 – 1959).
13. Kl. Franciszek KAMIŃSKI SDB (1959 – 1960).
14. Kl. Benedykt ANDRZEJUK SDB (1960 – 1961).
15. Kl. Eugeniusz SZMYT SDB (1960 – 1961).
16. Kl. Edward WIŚNIEWSKI SDB (1960 – 1961).
17. Kl. Kazimierz BUDZICHOWSKI SDB (1960 – 1961).
18. Kl. Józef MARCINIAK SDB (1961 – 1962).
19. Kl. Tadeusz Roman CZARNOCKI SDB (1962 – 1963).
20. Kl. Mirosław ZALEWSKI SDB (1964 – 1965).
21. Kl. Witold SZULCZYŃSKI SDB (1978 – 1979).
22. Kl. Leszek BREDAU SDB (1982 – 1983).
23. Kl. Andrzej PANACHIDA SDB (1983 – 1984).
24. Kl. Ryszard MAŚLANKA SDB (1986 – 1987).
25. Kl. Jan OLEKSIUK SDB (1987 – 1988).
26. Kl. Waldemar ŁACHUT SDB (1988 – 1989).
27. Kl. Wiesław JAWORSKI SDB (1988 – 1989).
28. Kl. Andrzej MARON SDB (1989 – 1990).
29. Kl. Waldemar CIUMA SDB (1989 – 1991).
30. Kl. Marek KORDYLASIŃSKI SDB (1990 – 1991).
31. Kl. Sławomir GŁOWACZ SDB (1990 – 1992).
32. Kl. Andrzej HENCKE SDB (1991 – 1992).
33. Kl. Henryk ŁĄCKI SDB (1992 – 1993).
34. Kl. Zbigniew ADAMIAK SDB (1992 – 1993).
35. Kl. Krzysztof NESTORUK SDB (1993 – 1995).
36. Kl. Piotr KAREPIN SDB (1993 – 1995).
37. Kl. Adam KŁOSOWSKI SDB (1995 – 1996).
38. Kl. Adam ŚCIBEK SDB (1995 – 1997).

39. Kl. Zenon FICNER SDB (1997 – 1998).
40. Dk. Jacek PŁYWACZ SDB (2001 – 2002).
41. Kl. Paweł WYSZOMIRSKI SDB (2001 – 2003).†
42. Kl. Sylwester GONCZAREWICZ SDB (2003 – 2004).
43. Kl. Krzysztof WÓJCIK SDB (2004 – 2005).
44. Kl. Piotr JAROSZ SDB (2006 – 2007).
45. Kl. Krzysztof TYLUŃKI SDB (2007 – 2007).
46. Kl. Patryk RĘKOŚ SDB (2009 – 2010).

VI. ORATORIUM SALEZJAŃSKIE W DĘBNIE

Początki oratorium

Katechetami dzieci i młodzieży byli wszyscy księża i klerycy, którzy katechizowali regularnie lub zastępczo. Zwykle kleryk – asystent lub najmłodszy wiekiem spośród księży był opiekunem LSO.

Dyrygentami parafialnej orkiestry i chóru byli kolejno: ks. Mikołaj Płoski (1952-1959), ks. Józef Sianko (1958-1959), ks. Ryszard Ptasiński (1959-1965), ks. Witold Stanisław Citko (1965-1970), ks. Andrzej Słowik (1970-1973; 1980-1982); ks. Kazimierz Olędzki (1973-1977), ks. Stanisław Jankowiak (1977-1980), ks. Jan Granatowski (1982-1986), ks. Antoni Walder, (1986-2010).

Liturgiczna Służba Ołtarza

Ministrant służy samemu Bogu w osobie kapłana i ludu Bożego. Ministrant jest pomocnikiem przy sprawowaniu Mszy św. i podczas innych nabożeństw liturgicznych. Nasza służba polega na tym, aby przybliżyć ludziom ważność służenia. Możemy być bliżej Chrystusa, służyć Jemu i nosić określone przedmioty,

przygotowywać dary ofiarne, dzwonić dzwonekami i co najważniejsze czytać Słowo Chrystusowe. Bycie w LSO to wielka radość, bo przez swoją służbę ukazujemy, że każde nabożeństwo jest nie tylko sprawą kapłana lecz sprawą całej parafii i wszystkich wiernych. Ministranci posiadają swojego duchowego patrona – św. Dominika Savio. Każdego roku chłopcy po I Komunii św., którzy chcieli by służyć przy ołtarzu, wraz z rodzicami są zapraszani na rozmowę wstępną z opiekunem LSO - ks. Danielem Nowocieniem.

Oaza Nowego Życia

Wspólnota Ruch Światło – Życie w Dębnie istnieje od 1978 roku. Założył ją ks. Kazimierz Lewandowski SDB, który w czasie studiów na Uniwersytecie Lubelskim współpracował z ks. F. Blachnickim. Ksiądz Lewandowski połączył charyzmat Ruchu Oazowego z „duchem salezjańskim”. W myśl zasady św. Jana Bosko, że „prawdziwa świętość polega na tym, że jesteśmy radośni”, członkowie Ruchu chcą radośnie iść przez świat. Chcą odnaleźć się w pełni przez bezinteresowny dar z siebie dla Boga i bliźnich. Bo Nowy Człowiek to ten, kto "posiada siebie w dawaniu". Aktualnie Moderatorem OAZY jest ks. Daniel Nowocien SDB

Salezjańska Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „NASZ DOM”

Ognisko Wychowawcze „NASZ DOM” (<http://www.naszdom.edu.pl/>) w Dębnie powstało z inicjatywy ks. Witolda Drzyzgiewicza jako placówka realizująca zadania oświatowej w formie świetlicy środowiskowej. Organem założycielskim i nadzorującym jest Towarzystwo Salezjańskie Inspektorata pw. św. Wojciecha w Pile.

Wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych dokonano w Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wlkp. w dniu 16.12.1998 r. Wówczas również ks. Wi-

told Drzyzgiewicz został mianowany dyrektorem Ogniska Wychowawczego „NASZ DOM”. Kontynuowania i dalszego rozwoju placówki podjęli się ks. Tomasz Motyka , który pełnił funkcję dyrektora Ogniska Wychowawczego „ NASZ DOM” w latach 2004 - 2009 oraz obecny dyrektor ks. Henryk Łącki.

W roku 2010 Ognisko Wychowawcze „ NASZ DOM” poszerzyło spektrum swojej działalności o zajęcia specjalistyczne tworząc Świetlicę Socjoterapeutyczną. Obecnie Ognisko Wychowawcze „ NASZ DOM” jest placówką opiekuńczo-wychowawczą realizuje zadania wychowawcze, kulturalne, profilaktyczne, opiekuńcze, prozdrowotne, sportowe, rekreacyjne i edukacyjne. W konsekwencji zmian ustawodawczych i administracyjnych w roku 2012 placówka została wpisana do ewidencji placówek wsparcia dziennego a tym samym została przesunięta z resortu oświaty do resortu pomocy społecznej.

Korzystając z możliwości ustawowych Ognisko Wychowawcze „NASZ DOM” corocznie bierze udział w konkursach ofert na szczeblu gminnym pozyskując tą drogą częściowe dofinansowanie do prowadzonych działań na rzecz dzieci i młodzieży. Tradycją stały się już organizowane w okresie ferii i wakacji półkolonie dla dzieci i młodzieży z Gminy Dębno, które gromadzą około 360 uczestników rocznie.

Z inicjatywy obecnego dyrektora Ks. Henryka Łąckiego rozpoczęła i nadal kontynuuje rozgrywki Halowa Liga Piłki Nożnej FUTSAL JUNIOR w której bierze udział około 120 pasjonatów tej dyscypliny. W kalendarz imprez placówek salezjańskich w Dębnie na stałe wpisało się też „Święto Radości”, jednodniowe przedsięwzięcie na skalę gminy skierowane zarówno do dzieci jaki i całych rodzin, w którym bierze udział około 350 osób.

W latach 2010-2015 Ognisko Wychowawcze „NASZ DOM” pozyskało również dofinansowanie z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej realizując zadanie konkursowe w ramach programu „Świetlica – Dzieci – Praca” na rzecz dziecka i

wsparcia rodziny w gminie. Dzięki pozyskanym środkom doposażono placówkę , poszerzono wachlarz proponowanych zajęć, zorganizowano wycieczki i wyjazdy rekreacyjne.

Dyrektor ks. Henryk Łącki za prowadzoną działalność został dwukrotnie wyróżniony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W roku 2012 za osiągnięcia w dziedzinie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz za twórcze podejście do rozwiązywania problemów społecznych oraz w roku 2015 za nowatorskie rozwiązania w zakresie wspierania dzieci i rodzin dysfunkcyjnych, nieradzących sobie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zaangażowanie w pomoc dzieciom i ich rodzinom a także profesjonalne i nowoczesne podejście do rozwiązywania trudnych problemów społecznych na szczeblu lokalnym. W roku 2014 Burmistrza Miasta i Gminy Dębno wyróżnił ks. Henryka Łackiego za działalność społeczno-kulturalną przyznając nagrodę roku „Złoty Dąb”.

W styczniu 2011 r. rozpoczęło działalność Niepubliczne Przedszkole Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Jana Bosko. Inicjatywa utworzenia przedszkola była odpowiedzią na potrzeby rodzin, które w związku z wykonywaną pracą zawodową i poszukiwały właściwego miejsca dla zabezpieczenia swoich dzieci. Procedury założenia i organizacji, których podjął się ks. Henryk Łącki zaowocowały dokonaniem wpisu do rejestru szkół i placówek niepublicznych w gminie Dębno w dniu 2 listopada 2010 r.. Organem prowadzącym jest Towarzystwo Salezjańskie – Inspektoriat pw. św. Wojciecha w Pile a funkcja dyrektora została powierzona ks. Henrykowi Łackiemu w dniu 2 grudnia 2010 r.

Głównymi założeniami, jakie wynikają ze Statutu Przedszkola, są przede wszystkim troska o zapewnienie prawidłowego, harmonijnego rozwoju dzieci, stworzenie przestrzeni dla realizacji dziecięcych zainteresowań i pasji, przy jednoczesnym uwzględnieniu standardów bezpieczeństwa, w duchu wzajemnego szacunku i przyjaźni. Wychowanie dzieci ukierunkowane jest na przyjęcie wartości

Ewangelii jako zasadach wartości życia a program wychowawczy zakłada realizację wychowania integralnego z duchem systemu wychowawczego św. Jana Bosko.

W ciągu pięciu lat funkcjonowania, Przedszkole stopniowo się powiększało od momentu rozpoczęcia działalności do VIII 2012 r. funkcjonował 1 oddział, jednakże bardzo dobra opinia zarówno ze strony rodziców jak i środowiska oraz posiadane zasoby umożliwiły dalszy rozwój przedszkola. We wrześniu 2012 r. rozpoczął funkcjonowanie 2 oddział, we wrześniu 2013 r. – 3 oddział, od września 2015 r. – 4 oddział, a przedszkole doczekało się dwóch roczników absolwentów.

Od roku szkolnego 2015/2016, do Przedszkola uczęszczają już dzieci z czterech różnych grup wiekowych od 2,5 do 5 roku życia. W każdej z grup, systematycznie realizowany jest program, który jest zgodny z wymaganiami wynikającymi z podstawy programowej wychowania przedszkolnego a także Program Profilaktyczny i Wychowawczy. Z roku na rok, w/w programy wzbogacane są o nowatorskie metody i rozwiązania, w ten sposób, aby zapewnić możliwie jak najpełniejszy rozwój każdego dziecka. Aktualnie, dzieci mają możliwość uczestniczenia w szerokiej gamie zajęć dodatkowych, tj. język angielski, zumba, zajęcia ruchowe – pływanie, zajęcia z wychowania przez sztukę – muzyka i śpiew, katecheza. Przedszkolaki są objęte systematyczną pomocą psychologiczną – pedagogiczną w ramach zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, terapii logopedycznej, wsparcia psychologicznego. Z biegiem czasu w placówce zaczęto realizować tzw. dobre praktyki m.in. „Przedszkolak – meloman” (kształcenie zainteresowań muzycznych), „English Day „(obcowanie z kulturą i językiem krajów anglojęzycznych), „Projekt Geppetto” (projektowanie i wytwarzanie zabawek), „Mała dama, mały gentelmen” (wdrażanie zasad savoir vivre), „Rodzice czytają bajki przedszkolakom”, „Jem zdrowo”.

Wartym podkreślenia jest również fakt, owocnej współpracy nauczycieli z rodzicami dzieci, którzy chętnie angażują się w tzw. życie Przedszkola. Dumą przedszkola jest to, że dzieci nieprzerwanie uczestniczą w różnych konkursach i

zawodach, zajmując jednocześnie wysokie miejsca. Bez wątplenia Przedszkole realizując swoje zadania cieszy się uznaniem nie tylko rodziców i środowiska będąc ważną częścią lokalnej społeczności ale również zostało bardzo wysoko ocenione przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie w aspekcie przeprowadzonej ewaluacji problemowej.

Salezjańska Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „NASZ DOM” w Dębnie realizuje zadania zawarte w ustawie z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania zmierzające do utworzenia placówki podjął ks. Henryk Łacki, dzięki jego staraniom dnia 28 listopada 2012 r. Salezjańska Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „NASZ DOM” w Dębnie uzyskała zezwolenie Wojewody Zachodniopomorskiego a tym samym wpis do wojewódzkiego rejestru placówek opiekuńczo - wychowawczych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego. Zezwolenie wydane zostało na czas nieokreślony. Organem założycielskim jest Towarzystwo Salezjańskie Inspektorii pw. Św. Wojciecha w Pile, które powołało placówkę Aktem Założycielskim Nr L.dz. 60/09/12 z dnia 27.09.2012 r. Placówka działa w oparciu o statut oraz regulamin zatwierdzone przez Inspektora Ks. Marka Chmielewskiego, który równocześnie mianował ks. Henryka Łackiego na dyrektora Salezjańskiej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „NASZ DOM” w Dębnie.

Celem działalności Towarzystwa Salezjańskiego jest praca wychowawczo-duszpasterska na rzecz dzieci, młodzieży i innych osób. Uprzywilejowane miejsce w działalności Towarzystwa zajmuje młodzież ze środowisk ubogich tak materialnie jak i duchowo. Zgodnie z systemem wychowawczym Założyciela, Zgromadzenie stara się nade wszystko przeciwdziałać marginalizacji dzieci i młodzieży oraz wyrównywać szanse emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne, edukacyjne, kulturowe mając na uwadze wspieranie rodziny.

Salezjańska Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „NASZ DOM” rozpoczę-

ła działalność w miesiącu grudniu 2012 r. Pierwsi wychowankowie zostali przyjęci do placówki w dniu 04.12.2012 r. Do końca 2015 r. w placówce przebywało 26 wychowanków (8 z powiatu stargardzkiego, 5 z powiatu myśliborskiego, 8 z powiatu pilskiego oraz 5 z powiatu strzelecko - drezdeneckiego). Aktualnie w placówce przebywa 11 wychowanków w wieku od 3 do 19 lat. Salezjańska Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza zatrudnia wykwalifikowaną kadrę wychowawców, terapeutę, psychologa, logopedę. Praca wychowawców i specjalistów ma na celu systematyczne uzupełnianie zaległości, odnoszenie sukcesów szkolnych, rozwijanie zainteresowań oraz udzielanie wsparcia adekwatnego do potrzeb dzieci. Dzieci przebywające w Placówce mają zapewnioną opiekę lekarską przez lekarza rodzinnego oraz w miarę potrzeby przez lekarzy specjalistów w Dębnie, Gorzowie Wlkp. oraz Szczecinie. Stałe rozwijanie zainteresowań dzieci min. poprzez zajęcia sportowe, artystyczne, komputerowe. Dodatkowo uatrakcyjniane jest dzięki organizacji wyjazdów turystycznych do większych miast: Trójmiasto, Poznań, Szczecin, Gorzów Wlkp. oraz rekreacyjne min. w góry i nad morze, do kina, do Centrum Wodnego „LAGUNA” w Gryfinie i do Tropical Islands, na kręgle i do bawialni. W naszej placówce kultywowane są również tradycje świąteczne oraz urodziny wychowanków. Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej jest próbą odpowiedzi na potrzeby społeczności powiatu myśliborskiego oraz całego kraju, objęcia troską wychowawczą dzieci i młodzieży zagrożonych zjawiskiem marginalizacji. Brak kompetencji wychowawczych niektórych rodziców, oraz ubożenie materialne często stoją u początku procesu alienacji młodych ludzi ze środowiska. Zaoferowanie dzieciom i młodzieży - w duchu systemu prewencyjnego - pomocy może zapobiegać jej marginalizacji oraz wspomagać procesy dorastania do pełni człowieczeństwa. W drodze wychowania kładziemy nacisk by wszystkie dzieci umieszczone w placówce, dorastały w poczuciu godności, możliwie w najlepszych warunkach. Prowadzona dotychczas działalność przynosi wymierne efek-

ty w postaci powrotów dzieci do domów rodzinnych poprawę sposobu funkcjonowania wychowanków, zdobywanie wykształcenia na miarę własnych możliwości podopiecznych i czyni zasadnym konieczność dalszej kontynuacji przez Towarzystwo Salezjańskie wypełniania zadań przewidzianych w ustawie.

Prowadzenie tak licznych działań wymagało również zaangażowania osób świeckich : pracowników, wolontariuszy i darczyńców, którzy wypełniając przy należne zadania i angażując się w życie i rozwój dzieł salezjańskich w Dębnie doświadczają poczucia osobistej i zawodowej satysfakcji.

Odnowa w Duchu Świętym

Wspólnota Odnowa w Duchu Świętym „Getsemani" w Dębnie przy parafii od roku 1989 spotyka się na modlitwie w każdą środę po Mszy Świętej o godzinie 18.00. Oprócz stałych członków, na spotkania otwarte przychodzą osoby proszące o modlitwę w różnych sprawach Każde spotkanie kończy się dziękczynieniem, uwielbieniem Boga oraz błogosławieństwem. Za grupę Odnowy w Duchu Świętym odpowiedzialny jest ks. Jacek Jaszewski.

ADMA

We wrześniu 2010 roku na pierwszym spotkaniu powakacyjnym opiekunem wspólnoty ADMA, której szczególnym zadaniem jest modlitwa maryjna, został ks. Krzysztof KOBIELA SDB. Wspólnota ADMA podjęła się codziennego odmawiania jednej dziesiątki różańca świętego w intencji powołań kapłańskich, za kapłanów, w intencji wspólnoty oraz za całą parafię. Każdego 24 dnia miesiąca odprawiamy nowennę i uczestniczymy we Mszy świętej. Po Mszy jest wystawienie Najświętszego Sakramentu. W ten wieczór Maryjny o 21.00 odmawiamy Apel Jasnogórski. W każdy pierwszy poniedziałek miesiąca odbywają się spotkania naszej wspólnoty.

Straż Honorowa NSPJ

Straż Honorowa jest Bractwem dla kobiet i mężczyzn, ludzi różnego wykształcenia, zawodów, wieku i stanu. Jest Bractwem modlitewnym ćwiczącym się w najistotniejszej sprawie jaką jest ciągłe chodzenie w obliczu Boga, w Jego obecności dla uświęcenia każdego. Z modlitwy czerpie Straż Honorowa siły nie tylko dla własnego uświęcenia, ale dla promieniowania dobrocią wobec innych potrzebujących Bożej miłości

Stowarzyszenie Współpracowników Salezjańskich

„Współpracownicy salezjańscy są chrześcijanami świeckimi, którzy realizują swoje powołanie do świętości służąc młodzieży w duchu św. Jana Bosco, Założyciela zgromadzeń zakonnych opiekujących się ubogą i zaniedbaną młodzieżą.” Przy naszej parafii SWS działa od 1994 roku. Po wspólnej Eucharystii pod kierownictwem kapłana uczestniczymy w spotkaniu formacyjnym.

Duszpasterstwo Akademickie

Duszpasterstwo Akademickie w Dębnie jest na terenie Szczecińsko – Kamińskiej Archidiecezji jednym z wielu ustanowionych w dniu 1 października 2009 roku. Ks. Zenon Kapłon jest koordynatorem wszelkich duszpasterskich inicjatyw współbraci salezjanów, innych kapłanów i osób świeckich, na rzecz młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem aktualnie około setki studentów pochodzących z Dębna i okolic.

„Caritas”

Parafialny Zespół "CARITAS" w różnych formach i przy użyciu różnych środków pomaga najuboższej części naszej społeczności poprzez zaopatrzenie w

odzież, obuwiu, sprzęt AGD, zakup żywności, opału na zimę, leków, organizację wypoczynku wakacyjnego: dla dzieci. Środki na swoją działalność statutową czerpiemy z zebranych darów, datków i darowizn w tym formie rzeczowej. Szczególną troską Parafialnego Zespołu „CARITAS” jest udzielanie pomocy dzieciom, które w sposób nie zawiniony, ponoszą konsekwencje: zubożenia swoich rodziców i opiekunów. Opiekunem zespołu jest ks. Jacek JASZEWSKI, a członkami - wolontariuszami: Aniela Skolasińska, Paweł Popławski, Teresa Karasewicz, Janina Plajzer, Maria Łokietek, Maria Woś.

Poradnictwo Rodzinne

Regularne spotkania w Poradni Rodzinnej z doświadczonym specjalistą – kapłanem odbywają się w każdy pierwszy czwartek miesiąca o godz. 19.30, natomiast z dyplomowaną doradczynią, P. Aneta Dobropolską odbywają się we wtorki około godziny 18.30 (tel. 602-513-237).

Żywy Różaniec

Wspólnotę Żywego Różańca tworzy 13 róż, łącznie 200 osób. Opiekunem duchowym wspólnoty jest ks. Krzysztof Kobiela. Zmiana tajemnic różańcowych odbywa się w każdą pierwszą niedzielę miesiąca po Mszy św. o godz. 11.00.

Duszpasterstwo chorych

Kapłan odwiedza osoby chore i starsze w soboty po pierwszym piątku miesiąca od godziny 10.00. Co miesiąc około 100 osób ma możliwość przystąpienia do sakramentu pokuty, namaszczenia i przyjęcia Komunii Świętej. Na posługę kapłańską w pierwsze piątki miesiąca można zgłaszać zapotrzebowanie w zakrystii lub kancelarii.

Dystrybucja prasy katolickiej

Regularnie i chętnie są czytane miesięczniki: „L'Osservatore Romano”, wyd. polskie (6), „Don Bosco” (40), „Rodzina Salezjańska” (40), „Duszpasterstwo Chorych i ich Rodzin” (39), KNC [dla ministrantów] (20), „Gość Niedzielny” dla dzieci (20); tygodniki: „Niedziela” (30), „Gość Niedzielny” (20).

VII. NEKROLOG SALEZJANÓW PEŁNIĄCYCH POSŁUGĘ DUSZPASTERSKĄ W DĘBNIE

NAZWISKO Imię, lata pracy w Dębnie	Data i miejsce śmierci, [inne miejsce pochówku].
Ks. MNICH Wawrzyniec 1951-1952.	04 03 1952, Łódź.
Ko. RÓŻYCKI Jan 1952-1953.	16 03 1953, Płońsk [Czerwińsk n. Wisłą].
Ks. BLEZIENIŃ Stefan, 1946-1952 (DP) ⁶ .	14 03 1960, Łódź.
Ks. CICHOS Teodor 1952-1954.	17 10 1961, Gdańsk-Orunia [Rumia].
Ks. SŁODCZYK Emanuel, 1959-1962.	31 01 1966, Czaplinek.
Ks. SMĘTEK Michał, 1946-1948.	14 09 1969, Luskówko.
Ks. MADEJ Czesław 1950-1951.	12 02 1970, Łódź.
Ks. KRAJEWSKI Franciszek, 1948-1949; 1952-1959 (DP).	12 02 1973, Białogard [Słupsk].
Ko. ŁABANOWSKI Zygmunt, 1959-1960.	27 04 1973, Aleksandrów Kujawski.
Ks. KRZYŻANOWSKI Wojciech, 1958-1959.	11 07 1973, Sokołów Podlaski.
Ks. MALEJCZYK Władysław 1951-1952.	20 01 1975, Warszawa.
Ks. DUSZYŃSKI Józef, 1951-1952 (asystencja).	08 10 1975, Głusków.

⁶ D – dyrektor domu zakonnego; P – proboszcz parafii w Dębnie.

Ko. MOŻEJKO Franciszek, 1960-1975.	23 05 1976, Czerwińsk, n. Wisłą.
Ks. KOŁODZIEJCZAK Antoni , 1946 (P)	23 08 1977, Łódź.
Ko. ŚLEPOWROŃSKI Jan, 1956-1957.	27 11 1983, Oświęcim.
Ko. WALLA Sylwester, 1968-1983.	01 03 1984, Dębno.
Ks. SKOCZYŁAS Zbigniew Józef, 1969-1971.	14 03 1986, Cieszyn.
Ks. ŻOŁNOWSKI Feliks 1949-1951.	18 04 1989, Warszawa.
Ks. KOŁEK Edward, 1955-1956 (asystencja).	02 07 1989, Tolkmicko.
Ks. WILK Józef, 1987-1992.	29 09 1992, Gorzów [Opoczno].
Ks. DUCHATKIEWICZ Józef, 1962-1993.	02 11 1993, Dębno.
Ks. GROCHALSKI Leon, 1979-1981.	17 02 1994, Łąd.
Ks. BAŃDO Edward , 1959-1968 (DP).	24 06 1994, Rumia.
Ks. STANEK Jan, 1949.	10 01 1995, Słupsk.
Ks. ZAWADZKI Julian, 1987-1995.	04 06 1995, Dębno.
Ks. CZARNOTA Ignacy, 1958-1968.	27 09 1996, Łąd.
Ks. PŁOSKI Mikołaj, 1955-1958.	28 09 1997, Gdańsk-Orunia.
Ko. BRZOSKO Bogusław, 1950-1951.	22 02 1998, Lutomiersk.
Ks. JUTKIEWICZ Marian, 1967-1972.	25 07 1998, Rumia.
Ks. CITKO Stanisław Witold, 1965-1968; 1986-1995 (DP).	21 07 1999, Piła.
Ks. CICHECKI Kazimierz, 1968-1974 (DP).	09 09 2000, Lusaka, ZAMBIA.
Ks. GRANATOWSKI Jan, 1992-1986.	14 02 2001, Słupsk.
Ks. SZMYT Eugeniusz, 1960-1961 (asystencja, LO).	28 02 2001, Rumia.
Ks. RAFAŁKO Antoni, 1958-1959 (asystencja).	09 02 2002, Olsztyn.
Ks. SŁOMA Franciszek, 1995-2003.	10 07 2003, Dębno.
Ks. MROCZKOWSKI Zbigniew, 1974-1980 (DP).	04 04 2004, Aleksandrów Kujawski.
Ks. TELEMAN Mieczysław, 2002-2004.	19 06 2004, Dębno.

Ks. BARTECKI Jan, 1956-1958; 1962-1966.	19 01 2005, Kutno-Woźniaków.
Ks. SERWA Zdzisław, 1951-1952 (asystencja).	29 03 2007, Łąd.
Ks. WALDER Antoni, 1986-2010.	18 01 2010, Dębno.
Ks. JARDZIOCH Kazimierz, 1970-1976.	01 02 2010, Płock.
Ks. PRZYBYŁA Andrzej , 1997-2004; 2004-2010 (P).	11 07 2010, Dębno.
Ks. LEWANDOWSKI Kazimierz, 1978-1983.	25 03 2011, Szczecin [Piła].
Ks. SNARSKI Stanisław, 1966-1969.	23 04 2011, Głusków [Warszawa].
Ks. IGNACZEWSKI Henryk, 1948-1950.	11 09 2011, Rumia.
Ks. GŁUCHOWSKI Lesław, 1983-1986	01 02 2012, Piła

VIII. WSPÓŁBRACIA SALEZJANIE OCZEKUJĄCY NA POWSZECHNE ZMARTWYCHWSTANIE NA CMENTARZACH DĘBNA I OKOLICZNYCH

Ponieważ do salezjańskiej wspólnoty zakonnej w Dębnie przynależą współbracia salezjanie pracujący w okolicy, w tabeli są uwzględnione także cmentarze okoliczne.

NAZWISKO Imię	Data śmierci i pogrzebu
Ko. TEKIEŃ Kazimierz.	24 10 1978, Sarbinowo.
Ks. CHRZANOWSKI Roman.	07 02 1984, (Wejherowo) Różańsko.
Ko. WALLA Sylwester.	01 03 1984, Dębno.
Ks. LEŚNIAK Marian.	28 10 1987, Boleszkowice
Ks. DUCHATKIEWICZ.	02 11 1993, Dębno.
Ks. ZAWADZKI Julian.	04 06 1995, Dębno.
Ks. SŁOMA Franciszek.	10 07 2003, Dębno.

Ks. TELEMAN Mieczysław.	19 06 2004, Dębno.
Ks. PIKUTO Jan.	22 09 2004, (Dębno) Boleszkowice
Ks. WALDER Antoni.	18 01 2010, Dębno.
Ks. PRZYBYŁA Andrzej.	11 07 2010, Dębno.

IX. SALEZJANIE POCHODZĄCY Z TERENU MIASTA I GMINY

DĘBNO

Imię i Nazwisko	Data urodzenia	I Profesja	Prezbiterat
Ks. Jan DARMOGRAJ	08 02 1957	22 08 1977	19 06 1984
Ks. Waldemar GRZELEC	15 09 1958	22 08 1978	17 06 1986
Ks. Piotr KRZYWDA	10 01 1961	22 08 1981	25 05 1988
Ks. Ryszard ŚWIRYDZIUK	09 13 1961	22 08 1964	25 05 1988
Ks. Paweł SKOLASIŃSKI	07 08 1960	22 08 1984	21 05 1991
Ks. Ryszard SADOWSKI	30 05 1965	22 08 1986	24 05 1994
Ks. Roman JACHIMOWICZ	13 11 1967	22 08 1987	25 05 1995
Ks. Paweł BARYŁAK	17 12 1970	22 08 1991	27 05 2000
Ks. Dariusz ŁOKIETEK	15 10 1969	22 08 1992	27 05 2000
Ks. Mariusz WENCLAWEK	09 06 1972	22 08 1992	27 05 2000
Ks. Mirosław WIERZBICKI	04 04 1971	22 08 1991	02 09 2000
Ks. Adam POPŁAWSKI	19 12 1975	28 08 1996	29 05 2004
Ks. Mateusz KOPANIECKI	06 06 1985	10 09 2005	18 05 2013

BIBLIOGRAFIA - WYBÓR

ŹRÓDŁA

Archidiecezja Szczecińska – Kamieńska, Struktura Personalno – Administracyjna,
Szczecin 2015.

Elenco Generale della Societa di San Francesco di Sales, Torino 1946 – 2014.

Kronika parafii Dębno. Dębno 1945 – 2015.

Schematyzm Administracji Apostolskiej Kamieńskiej, Lubuskiej i Prądatury Pilskiej,
Gorzów Wlkp. 1946; 1949.

Schematyzm Diecezji Gorzowskiej 1957, 1959, 1969, 1976, 1988.

Schematyzm Diecezji Koszalińsko –Kołobrzeskiej, Koszalin 1998.

Schematyzm Diecezji Szczecińska – Kamieńskiej, Szczecin 1973; 1976; 1984; 1987.

Schematyzm Diecezji Zielonogórsko – Gorzowskiej. 1995.

Schematyzm Ordynariatu Gorzowskiego. 1955.

Wykaz instytucji i parafii diecezji zielonogórsko-gorzowskiej w roku duszpasterskim
1993-1994, Zielona Góra –Gorzów 1993.

Wykaz placówek i współpracowników polskiej prowincji Towarzystwa Salezjańskiego, Kraków
– Łódź 1976 – 2007.

OPRACOWANIA

Baciński A., *Administracja Apostolska w Gorzowie*, „Miesięcznik Diecezjalny Gdański” 15 (1971), nr 1-2, s. 95-106.

Bończa-Bystrzycki L., *Kościół katolicki na Pomorzu Zachodnim (1871-1945)*, Koszalin 1995.

Chorzępa M., *Rozwój organizacji kościelnej na Ziemi Lubuskiej i Pomorzu Zachodnim 1945 - 1965*, „Nasza Przeszłość” t. 22 (1965), s. 113 – 149.

Cywiński B., *Diecezja największa w Europie*, „Więź” 13 (1970), nr 5, s. 32-51.

Dulczewski Z., *Spoleczne aspekty migracji na Ziemiach Zachodnich*, Poznań 1962.

Frankiewicz B., *Początki polskiej administracji kościelnej na Pomorzu Zachodnim 1945-1947*, „Przegląd Zachodniopomorski” 1 (1986), z. 1, s. 69-85.

- Friedberg M., *Kultura polska a niemiecka*, t. 1 i 2, Poznań 1946.
- Historia parafii Św. Antoniego i Matki Bożej Fatimskiej w Dębnie w latach 1974-1999*, red. A. Kaczmarczyk, R. Czymbor, L. Łukasiuk, H. Rawlik. Dębno 1999.
- Hudyga T., *Udział kleru katolickiego w repolonizacji Ziemi Odzyskanych w latach 1945 – 1950*, „Euchemer“ 1 – 2 (1969), s. 147 – 153.
- Jachimowicz R., *Dębno. Tryptyk miasta*, Wyd. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Dębnie, Szczecin 2013.
- Jachimowicz R., *Diaspora katolicka w Neudamm (Dębno Lubuskie)*. Lublin 1995 (praca mgr).
- Jachimowicz R., *Neudamm – Dębno przeszłość i terażniejszość*, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Dębnie, Dębno 1999.
- Kaliński L., *Rodzina Salezjańska w Polsce. Wykaz domów i osób*, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 1988.
- Kapłon Z., *Okoliczności przybycia i początki posługi duszpasterskiej salezjanów w Dębnie*, w: *Da michi animas caetera tollae. Księga pamiątkowa dedykowana ks. Profesorowi Stanisławowi Wilkowi SDB w 70. rocznicę urodzin*, red: J. Pietrzykowski, J. Wąsowicz, Wyd. Salezjańska Inspektorata pw. św. Wojciecha w Pile, Piła 2014, s. 305 – 313.
- Karty z dziejów Dębna*, PPH „Zapol” Dmochowski Sobczyk, Dębno 2005.
- Kowalczyk K., *W walce o rząd dusz. Polityka władz państwowych wobec Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim 1946 – 1956*, Szczecin 2003.
- Krawiec J., *Powstanie Towarzystwa św. Franciszka Salezego oraz jego organizacja i działalność na ziemiach polskich*, Kraków 2004.
- Labuda G., *Polska granica zachodnia. Tysiąc lat dziejów politycznych*, Poznań 1971.
- Lemiesz W., *Miejsca martyrologii na Ziemi Lubuskiej*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1969.
- Majka J., *Wpływ Kościoła na integrację kulturową na Ziemiach Zachodnich*, w: Ko-

- ściół na Ziemiach Zachodnich. Ćwierćwiecze polskiej organizacji kościelnej*, red. J. Krucina, Wrocław 1971, s. 135 – 150.
- Nowopolski Z., *Pierwszy proboszcz katolickiego Dębna*, „Trakt Warta Odra”, Pismo społeczno-kulturalne, Gorzów, 11/ 1997, s. 58-59.
- Pietrzykowski J., *Obecność Salezjanów Inspektorii św. Stanisława Kostki na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945-1952*, Kutno 1990.
- Pietrzykowski J., *Salezjanie na Ziemiach Zachodnich i Północnych (1945–2000). Służba Kościołom lokalnym a realizacja własnego postannictwa*, „Roczniki Teologiczne” 48 (2001), s. 216–217.
- Pomorze Zachodnie*, red. G. Chmarzyński, Poznań 1949.
- Pomorze Zachodnie i Środkowe. Przewodnik*, Sport i Turystyka MUZA SA, Warszawa 2001, s. 295-297.
- Söll G., *Die Salesianer Don Boscos (SDB) im Deutschen Sprachraum 1888 - 1988*, Don Bosco Verlag, München 1989.
- Świda A., *Ks. A. Kołodziejczak*, Łódź 1980 (maszynopis).
- Świda A., *Problem parafii salezjańskich na Ziemiach Odzyskanych*, Łą 1972 (maszynopis).
- Świda A., *Salezjańskie duszpasterstwo na Ziemiach Zachodnich i Północnych 1945 – 1970*, w: *75 lat działalności Salezjanów w Polsce. Księga pamiątkowa*, red. R. Popowski, S. Wilk, M. Lewko, Łódź – Kraków 1974, s. 59 – 76.
- Wąsowicz J., *Historia salezjańskiej inspektorii pw. św. Wojciecha z siedzibą w Pile 1979 – 2004*, „Seminare” *Poszukiwania naukowe* 22 (2005), s. 99 – 133.
- Wąsowicz J., *Salesiani Defunti. Salezjanie inspektorii św. Wojciecha w Pile zmarli w latach 1979 – 2005*.
- Wilk S., *Il cardinale August Hlond organizzatore della vita ecclesiastica in Polonia*, w: *Il cardinale August J. Hlond, Primate di Polonia (1881–1948), Note sul suo operato apostolico. Atti della serata di studio: Roma, 20 maggio 1999*. red. S.

Zimniak, Roma LAS 1999.

Wilk S., *Sto lat apostołstwa salezjańskiego w Polsce (1888 – 1988)*, Lublin – Warszawa 1998.

Wirth M., *Da Don Bosco ai nostri giorni, Tra storia e nuove sfide (1815-2000)*. Roma 2000.

Zaborowski J., *Kościół nad Odrą i Nysą*, Warszawa 1969.

Zajchowska S., *Ziemia Lubuska*, Poznań 1950.

Z Dziejów Ziemi Chojeńskiej, red. T. Białecki, Instytut Zachodniopomorski, Szczecin 1969.